

Fiskeridirektoratets Småskrifter

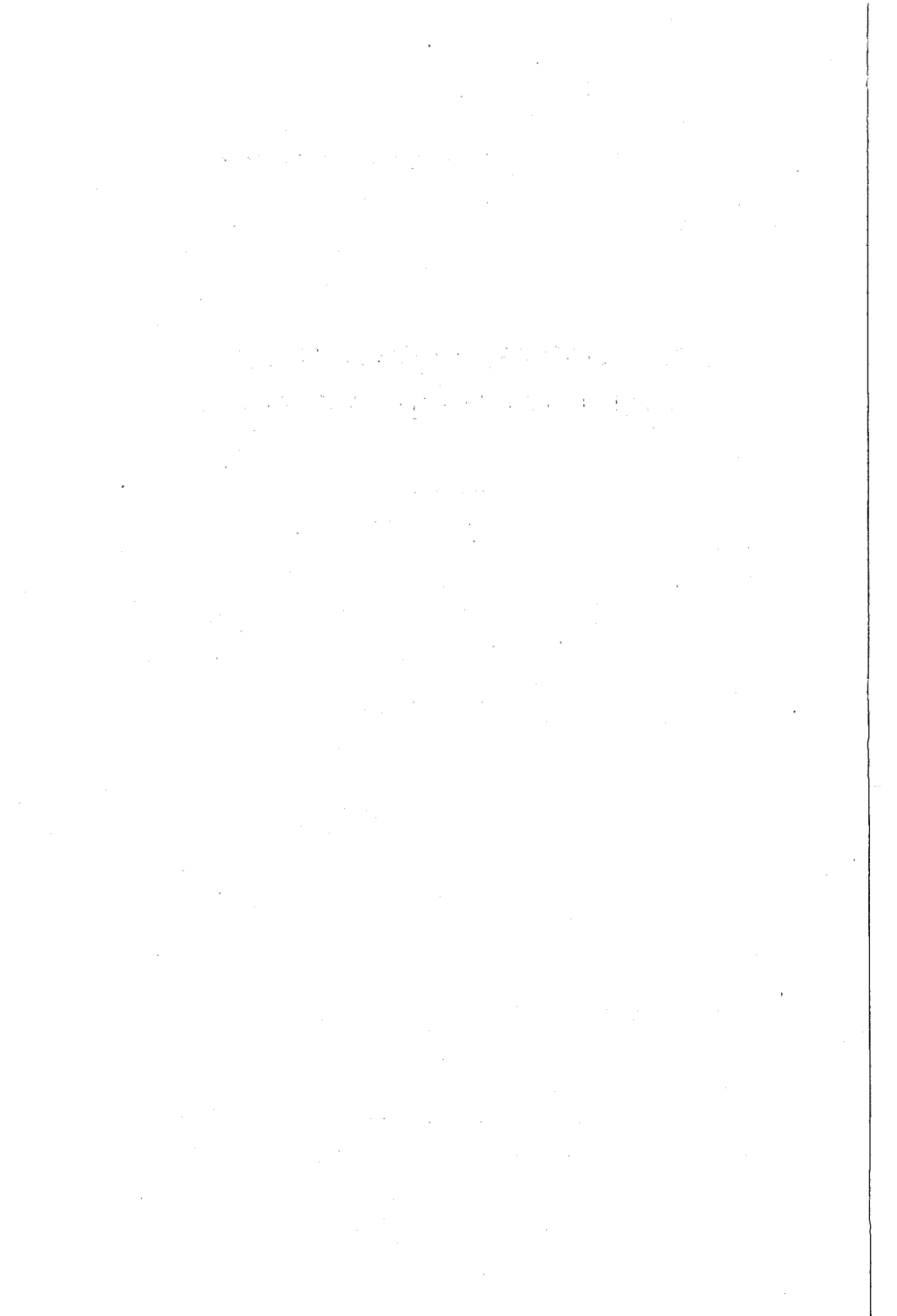
Nr. 10 — 1951

NORSK LOVGIVING
OM UTØVELSE AV FISKE

*Utgitt av
Fiskeridirektøren*

Bergen 1951

A.S. JOHN GRIEGS BOKTRYKKERI

NORSK LOVGIVNING OM UTØVELSE AV FISKE.

En gjennomgåelse av vår eldre fiskerilovgivning viser at konkurranseforholdet mellom forskjellige redskaper og faren for redskapskollisjoner og sammenviklinger av redskaper tidlig nødvendiggjorde regulerende bestemmelser under de større sesongfiskerier med stor samling av fiskere på relativt mindre havområder. Således var det for sildefiskets vedkommende, som opprinnelig var garnfiske inne i fjordene, regulerende bestemmelser allerede i Magnus Lagabøters tid.

Innførelsen av garn og line ved siden av håndsnøre under de store torskefiskerier førte med seg regulerende bestemmelser allerede i det 17. og 18. århundre, bestemmelser som vesentlig tok sikte på å beskytte fisket med håndsnøre, som den gang var det alminnelig brukte redskap.

Nødvendigheten av regulerende bestemmelser førte også tidlig med seg behov for tilsyn på havet for å påse bestemmelsene overholdt og sikre orden på fiskefeltet.

Lovgivningen om utøvelsen av fisket er i dag spredt over en rekke lover som dels inneholder særbestemmelser for enkelte fiskerier og dels er av en mer alminnelig karakter.

I det følgende gis en oversikt over de gjeldende lover:

I. Lovbestemmelser av mer alminnelig karakter.

1. Lov av 2. juni 1906 om forbud mot at utlendinger driver fiske m. v. innenfor Norges fiskerigrense (endret ved lov av 23. juni 1950).

Loven forbeholder retten til å drive fiske innenfor Norges fiskerigrense for norske statsborgere eller innvånere av riket.

Videre forbyr loven å nytte fartøy som ikke er norsk eller båt eller redskap som tilhører andre enn norske statsborgere eller innvånere til fiske på sjøterritoriet. Ved lovendringen i 1950 ble det også forbudt utlendinger å foreta tilvirkning, pakking eller omlasting av fisk innenfor fiskerigrensen. Herfra kan det dispenseres ved havari o. lign.

Bestemmelser om utenlandske fiskeres rettigheter på norsk sjøterritorium finnes også i lov av 3/8—1897 angående Saltvannsfisket i Finmarken §§ 1 og 2 og 45, 46, 47 og 48.

2. Midlertidig lov av 6. mai 1938 om fredning av saltvannsfisk, forlenget og endret ved lov av 4. juli 1947.

Loven har minstemålsbestemmelser for fisk vesentlig i overensstemmelse med den internasjonale overenskomst om minstemål og maskevidde i notredskaper.

Videre etablerer loven en fredning av gullflyndre i tiden fra og med 1. april — til og med 15. mai og forbud mot fangst av gullflyndre med trål, snurrevad og lignende redskaper i tiden fra og med 15. mars — til og med 13. juni. Fangst av kveite med garn er forbudt i tiden fra og med 15. desember til utgangen av februar.

Loven gir videre hjemmel til å fastsette minstemål for andre arter fisk enn nevnt i loven og hjemmel til å gi forskrifter for bruk av visse redskaper og fangstmåter, herunder bestemmelser om maskevidde i not- og garnredskap.

I medhold av sistnevnte bestemmelser er det gitt regler for notfiske etter sei i Nordmøre og i Nordland, Troms og Finnmark og bestemmelser om reketrålens bruk og dimensjoner. Videre er det gitt en rekke bestemmelser angående forbud mot fiske med snurrevad på visse områder enten helt eller delvis.

3. Forbud mot bruk av levende agn.

I henhold til § 10, punkt 10 i Lov av 7/6—1933 om dyrevern er det forbudt å bruke levende fisk til agn.

4. *Lov av 29/3—1935 om forbruk av sprengstoff til fangst av saltvannsfisk.*

Loven forbyr bruk av sprengstoff til fangst av fisk og har også forbud mot å ha slikt sprengstoff ombord på fiskeplass eller på vei til fiskeplass.

5. *Lov av 14/3—1930 om landslott.*

Loven bestemmer at når land nyttes under saltvannsfiske med kastenot (herunder medregnet snurpenot og ethvert redskap når det brukes som landnot) skal det svares landslott av fiskefangsten etter nærmere regler som loven fastsetter.

6. *Lov av 17/6—1937 om merking av fiskeredskaper.*

Loven gir hjemmel til å fastsette regler for merking av norske fiskeres utestående (forankrede) fiskeredskaper. Slike regler kan gjøres gjeldende så vel for redskaper som står utenfor sjøterritoriet som for redskaper på sjøterritoriet. Ved kgl. res. av 12/8—1937 endret ved kgl. res. av 6/1—1939 er der i henhold til denne lov gitt regler for merking av faststående fiskeredskaper som helt eller delvis er satt ut utenfor norsk sjøområde.

II. Spesielle bestemmelser for enkelte fiskerier og/eller enkelte distrikter.

For sild- og brislingfiskeriene har vi en egen lov som gjelder for hele landet, nemlig lov av 25/6—1937 om sild- og brislingfiskeriene.

For torskfiskeriene har vi lovbestemmelser i distriktslover for kysten fra og med Finnmark til og med Rogaland. Samtlige av disse lover tar i det vesentlige sikte på fiske etter torsk og en del av dem er uttrykkelig betegnet som lover angående torskfiskeriene i distriktet.

For Hummerfisket har vi lov av 23. mars 1923 om fredning av hummer og for fiske med trål lov av 20. april 1951.

1. *Lov av 25/6—1937 om sild- og brislingfiskeriene.*

Loven har en del alminnelige bestemmelser om orden på fiskefeltet (kap. 2) og bestemmelser om de forskjellige redskapers innbyrdes rettigheter og plikter (kap. 6). Det er dels mere alminnelige aktsomhetsbestemmelser, dels bestemmelser av mere spesiell karakter med sikte på å hindre kollisjoner mellom de forskjellige redskaper.

Videre har loven spesialbestemmelser for de forskjellige fangstmåter (kap. 3), således et avsnitt om settegarnsfiske, om drivgarnsfiske, om notfiske (landslepenot), om snurpe-notfiske og om slepenotfiske.

Loven gir også regler for hvorledes det skal forholdes ved sammenvikling og berging av redskaper (kap. 8).

Angående fiske på søn- og helligdager bestemmer loven som hovedregel at alle fiskeredskaper skal være oppe av sjøen innen kl. 22 før søn- og helligdager.

Videre har loven bestemmelser om erstatning, om oppsyn, fiskedommere og en del rettergangsregler.

I lovens kap. 4 er det en del fredningsbestemmelser for brisling og småsild. Opptak av brisling er således forbudt i tiden 1. januar — 31. mai med adgang til forkortelse eller forlengelse av fredningstiden etter felles anmodning fra fiskernes og fabrikantenes organisasjoner. Hele året er det forbudt å ta opp sildyngel under ett år og brisling under en viss størrelse.

2. *Distriktsfiskerilovene.*

Her er følgende lover:

- Lov av 3/8—1897 ang. saltvannsfisket i Finnmark.
- 3/8—1897 - fiskerier i Nordlands og Troms amter.
- 6/8—1897 - skreifiskeriene i Lofoten.

- Lov av 3/7—1909 - fiskerier i Søndre og Nordre Trondhjems amter.
- 1/7—1907 - vårtorskefiskeriet ved Romsdals amts kyst og fjorde.
- 28/6—1913 - torskefiskeriene i Stavanger, torskefiskeriene i Stavanger, Søndre og Nordre Bergenhus amter.

Disse lover er i sin oppbygging temmelig ensartet, men mer eller mindre detaljert og omfattende etter fiskets omfang i distriktet. En komité har i desember 1949 avgitt innstilling med forslag til samling og revisjon av disse distriktsfiskerilover til en lov for hele kysten. I lovforslaget er også tatt med bestemmelser til erstatning av lov om fredning av saltvannsfisk, lov om forbud mot bruk av sprengstoff, lov om merking av fiskeredskaper og lov fredning av hummer.

Samtlige distriktsfiskeri-lover har bestemmelser om etablering av oppsyn. For Lofotens og Møres vedkommende forutsettes oppsyn etablert under sesongen. I de øvrige lover er det gjort betinget av »at det tilsyn distriktets alminnelige øvrighet fører dermed ikke finnes tilstrekkelig«. Videre har samtlige lover bestemmelser om at når oppsyn er satt, skal det velges tilsynsmenn som skal føre tilsyn på feltet og hermed bistå oppsynet. Tilsynsmennene velger utvalg for de forskjellige oppsynsdistrikter.

Utvalgene har myndighet til ved vedtekter å fastsette nærmere bestemmelser angående fiskets utøvelse. Bemyndigelsen for utvalgene er noe forskjellig i de forskjellige distriktslover og er mest omfattende i Lofotloven. Av bestemmelser som er tillagt utvalgene å gi kan nevnes bestemmelser om havdeling mellom garn og line, tiden for opptaging og utsetting av redskaper, regler for redskapers belastning og merking. Disse bestemmelser er stort sett like i samtlige lover, dog har Møreloven ingen bestemmelse om

havdeling, men det er etter denne lov adgang til å gi regler for ensartet setnings- og trekningsmåte. I Lofotloven er det dessuten adgang for utvalgene å bestemme »hvorvidt det skal forbys maskinfarkoster eller visse slags av sådanne at bruke mere enn en garnlenke for hele fisket eller for en del av fisketiden for hele fiskehavet eller for hele derav«, og »hvorvidt adgangen til å fiske innen den et oppsynsdistrikt tillagte havstrekning skal være betinget av at der roes fra eller stasjoneres i oppsynsdistriktet«. Utvalgene i Lofoten kan også forby bruken av andre redskaper enn garn, liner og dypsagn og således skjerpe de bestemmelser i lovens § 17 om forbud mot bruk av visse redskaper i Lofoten. I henhold til denne bestemmelse er det forbudt å bruke noen slags not eller lignende redskaper, herunder trål. Unntatt fra forbudet er synkenøter som ikke er større enn 1600 m². Også slike synkenøter kan imidlertid som nevnt forbys ved utvalgsbestemmelser, Lofotlovens § 17 forbyr også bruken av dagliner før 12. mars i Vest-Lofoten. Etter andragende av 2/3 av samtlige medlemmer av de alminnelige utvalg i distriktene kan imidlertid Kongen tillate avvikelse herfra.

Ved lov av 10. mars 1950 er det foretatt en endring i Lofotlovens § 17, hvorefter Fiskeridepartementet kan tillate bruk av redskaper som er forbudt etter § 17 i forsøksøyemed og ellers i den utstrekning bruk av slike redskaper kan innpasses i Lofotfisket og antas å fremme et rasjonelt fiske. I medhold av denne bestemmelse har forsøksfisket med snurpenot vært utøvet i 1950 og 1951.

Lovene for Nordland og Troms, Finnmarksloven og Trøndelagsloven inneholder hjemmel for Kongen til etter andragende fra vedkommende kommunestyre og fylkesting å forby fangst av sei med garn på visse strekninger og bruk av not og lignende redskap til fangst av torsk og i Møreloven er det tillagt utvalgene å bestemme hvorvidt bruk av not, trål o. l. og drivende redskaper til fangst av torsk skal forbys helt eller delvis.

Samtlige distriktslover har videre noen mer alminnelige bestemmelser om orden på fiskefeltet og stort sett ensartede bestemmelser om sammenvikling og berging av redskaper.

Helligdagsfredningsbestemmelser er noe forskjellige i distriktsfiskerilovene.

Hovedregelen for Lofoten og Trøndelag er at det er forbudt å bringe i sjøen eller trekke redskaper fra midnatt til midnatt på søn- og helligdager. I de øvrige lover er hovedregelen at alle redskaper skal være tatt opp innen midnatt på søn- og helligdager.

3. *Lov av 23. mars 1923 om fredning av hummer.*

Loven forbyr fangst av hummer kortere enn 21 cm og fastsetter fredningstid for fangst av hummer som hovedregel i tiden 15. juli til første virkedag i oktober, med adgang for Kongen til å utvide eller innskrenke fredningstiden for enkelte distrikter, dog således at hummeren under enhver omstendighet er fredet i tidsrommet 15. juli — 15. september.

4. *Lov av 20. april 1951 om fiske med trål.*

Den første egentlige trålerlov var lov av 13. mai 1908 som forbød fiske med trål innenfor territorialgrensen. Videre hadde loven bestemmelser om bortstuing av trålredskapene så lenge fartøyet oppholdt seg innenfor territorialgrensen.

Før denne lov var det gitt spesialbestemmelser for bruk av trål i flere av distriktsfiskerilovene. I Lofotloven var det forbud mot bruk av trål til fangst av skrei og i loven for Finnmark, Nordland og Troms og Trøndelagsfylkene hjemmel for Kongen til å forby bruk av notredskaper, herunder trål til fangst av skrei.

Loven av 1908 ble avløst av Lov av 22. mai 1925. Denne lov skjerpet straffebestemmelsene fra den tidligere lov, særlig foranlediget av klager over ulovlig tråling utenfor Finnmark.

Forannevnte lover forbød trålfiske på norsk sjøterritorium, men medførte ingen begrensning i adgangen for nordmenn å nytte trål utenfor territorialgrensen.

Lov av 16. juli 1936 om fiske med bunnsløpenot gjentok forbudet fra de tidligere lover mot trålfiske på sjøterritoriet og bestemmelser om bortstuing av trålredskapene. Videre forbød loven å bringe fisk eller produkter av fisk fanget med trål utenfor sjøterritoriet i land i norsk havn og hadde også bestemmelser om forbud mot at trålfisk kom inn under norsk kvote i utlandet, hvor importen var undergitt kontingentering. Adgangen til å drive fiske med trål ble åpnet ved en adgang for Kongen å dispensere fra dette forbud for de norske trålere som ved lovens ikrafttreden var i drift. Ved kgl. res. av 9/10—1936 ble sådan dispensasjon gitt.

Ved lovens ikrafttreden var der 11 trålere i drift som fikk konsesjon.

Loven hadde ingen uttrykkelig tonnasjebegrensning, men på grunnlag av forarbeidene ble den fortollet slik at forbudet mot ilandbringelse av trålfisk ikke omfattet fartøyer under 50 tonn.

Trålerloven av 17. mars 1939 forbyr som tidligere lover fiske med trål på norsk sjøterritorium. Til å drive trålfiske utenfor sjøterritoriet kreves tillatelse av Kongen. Der kan bare gis 11 slike tillatelser, dog kan ytterligere tillatelser gis for ett eller flere havområder og for kortere eller lenger tid hvis omsetningsforholdene tilsier dette.

Videre har loven en rekke bestemmelser til regulering av trålfisket i forhold til annet fiske (se lovens §§ 3—8).

Etter krigens opphør er der i medhold av lovens § 1, fjerde ledd gitt et stort antall tillatelser til å nytte trål til fangst av sild og brisling og en del midlertidige tillatelser til annet trålfiske.

Ved lov av 20. april 1951 er det gitt nye bestemmelser om fiske med trål. Loven trådte i kraft 1. juli 1951. Hovedbestemmelsen i loven er at det ikke er noen begrens-

ning av antallet fartøyer som kan drive trålfiske, når fartøyene ikke er over 300 br.reg.tonn. Adgangen til å drive trålfiske med slike fartøyer er imidlertid avhengig av tillatelse fra Fiskeridepartementet. Når det gjelder fartøyer over 300 tonn, kan det gis tillatelse til et begrenset antall ved kgl. res. Fortrinnsberettiget til å få slik tillatelse er aktive fiskere og sammenslutninger av aktive fiskere og de personer og selskaper som hadde tråltillatelse etter loven av 1939. For øvrig har loven en rekke regulerende bestemmelser i det vesentlige tilsvarende bestemmelsene i loven av 1939.

III. Fiskerioppsyn.

Som nevnt foran forutsetter så vel loven om sild- og brislingfiskeriene som de gjeldende distriktsfiskerilover etablert særskilt fiskerioppsyn. Av slike oppsyn har vi i dag:

1. Vintersildoppsynet sør for Stadt under ledelse av gene oppsynssjef.
2. Vintersildoppsynet og oppsynet med torskefiskeriene på Møre under ledelse av egen oppsynssjef.
3. Oppsynet med skreifiskeriene i Lofoten under ledelse av egen oppsynssjef.
4. Fiskerioppsynet i Finnmark under ledelse av fylkesmannen.

Foruten disse større oppsyn er det mindre oppsyn i Troms, Nordland utenom Lofoten og i Trøndelag, som administreres av vedkommende fylkesmenn.

Fiskerioppsynenes hovedoppgave er å påse overholdelsen av de bestemmelser som er gitt i lov eller i medhold av lov til regulering av utøvelsen av fisket m. v. og videre å påse ro og orden på fiskefeltene og i fiskeværene.

IV. Fiskerilovgivningens virkeområde.

Skal fiskerilovenes regulerende bestemmelser bli effektive er det nødvendig at de kan gjøres gjeldende for alt norsk fiske på kysten, uansett om dette drives utenfor eller innenfor fiskerigrensen. Det heter således i sildelovens § 1: »Denne lov gjelder for sild- og brislingfiske ved den norske kyst uten hensyn til om fisket foregår på eller utenfor norsk sjøterritorium«.

I midlertidig lov av 6/5—1938 om fredning av saltvannsfisk § 7 er det tillagt Kongen å avgjøre i hvilken utstrekning denne lov skal gjelde utenfor territorialgrensen. Bestemmelser herom er truffet ved kgl. res. av 5/5—1939 og 13/6—1947, hvorefter minstemålsbetømmelsene i § 1 er gjort gjeldende for alt fiske utenfor fiskerigrensen og fredningsbestemmelsene i §§ 2, 3 og 4 (kveite- og flyndrefredningen) er gjort gjeldende for alt fiske som drives ved den norske kyst, uansett om det foregår innenfor eller utenfor fiskerigrensen. Trålerloven har regulerende bestemmelser for fisket i internasjonalt farvann. Lov av 29/3—1935 om forbud mot bruk av sprengstoff er gjort gjeldende for fiske ved Norges kyst uten hensyn til om fisket foregår innenfor eller utenfor fiskerigrensen.

I distriktsfiskerilovene for Trøndelag, Møre og Vestlandet er det også bestemmelser om at lovene gjelder uten hensyn til fiskerigrensen.

Ved lov av 4/7—1912 ble det tillagt Kongen å gjøre fiskerilovene for Nordland og Troms helt eller delvis gjeldende utenfor fiskerigrensen. Bestemmelsen herom er truffet ved kgl. res. av 23/1—1914 for bankene utenfor Andøya, ved kgl. res. av s. d. for torskefisket på Svensgrunnen og ved kgl. res. av 14/1—1939 for torskefisket på Jenegga.

Disse bestemmelser går ut på opprettelse av utvalg av fiskere som med hjemmel i loven kan fastsette vedtekter om fiskets utøvelse på disse områder, d. v. s. bestemmelser

om havdeling for bruk av garn og line, tiden for setting og trekking av redskaper, redskapers belastning og merking m. v.

Som foran nevnt tar de bestemmelser som er gitt i medhold av lov om merking av fiskeredskaper direkte sikte på fiskefelter utenfor fiskerigrensen, idet merkebestemmelsene er fastsatt for fiskeredskaper som helt eller delvis er satt utenfor fiskerigrensen for å beskytte disse mot fiske med andre redskaper, særlig da trålfiske.